

Voorwoord van de voorzitter

Geachte lezer,

Hierbij presenteren wij het werkplan 2021 - 2022 van de Adviesraad Sociaal Domein De Bilt (ASD). De ASD is voor het gehele sociale domein de adviesraad voor het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente De Bilt.

Dit werkplan is een geactualiseerde versie van het werkplan 2020-2021 dat tot stand gekomen was voordat de coronacrisis uitbrak.

De coronacrisis

De coronacrisis heeft een forse impact op de gehele samenleving zowel op de korte, de middellange als de lange termijn. Wij denken dan met name aan:

- Gezondheid en Welzijn: ouderen, mensen met een beperking of mensen met een kwetsbare gezondheid worden beperkt in hun bewegingsvrijheid met mogelijk eenzaamheid en isolement tot gevolg. Zij worden afhankelijk(er) van hun steunstructuur (mantelzorg) en professionele zorg;
- Werkloosheid voor diegenen met een lage opleiding en/of flex- contracten mogelijk leidend tot armoede;
- Dreigende faillissementen van lokale ondernemingen met minder lokale winkels en voorzieningen tot gevolg;
- Onderwijsachterstand voor juist kinderen uit kansarme milieu 's;
- Toename van vraag naar ondersteuning bij psychische problemen, m.n. bij jongeren;
- Sterke toename van digitale communicatie en online dienstverlening. Dit kan tot problemen leiden bij burgers die digitaal niet of onvoldoende bekwaam zijn.

De coronacrisis heeft ook positieve kanten: burgers kijken meer naar elkaar om en er is een sterke toename van het aantal burger- en buurtinitiatieven om elkaar te helpen.

De Biltse Aanpak

Voor het College is het belangrijk dat de gemeente - gezien de grote overschrijdingen op het terrein van met name de Jeugdhulp en WMO- beter grip krijgt op de uitgaven in het sociale domein. Dit heeft geleid tot herijking van het beleid en het tot stand komen van De Biltse Aanpak.

Wij onderschrijven het belang van grip op de uitgaven maar beklemtonen dat de WMO en Jeugdhulp bedoeld zijn voor diegenen die hulp en ondersteuning nodig hebben. Dit perspectief is voor de inwoners van het groot belang. De inwoner die hulp en ondersteuning nodig heeft, moet kunnen rekenen op een (gemeentelijke) overheid. Hierbij is het uitgangspunt van belang om de burger te benaderen vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen.

De kern van de participatiesamenleving is eigenaarschap. Het ideaalbeeld is dat bewoners, overheden en ondernemers eigenaarschap voelen voor een initiatief (inclusief financiële duurzaamheid) waaraan zij meedoen. Als eigenaarschap niet wordt gevoeld dan is er geen sprake van een participatiesamenleving maar van een welzijns- of verzorgingsstaat. Dan gaan mensen weer achteroverleunen. Nu zijn mensen solidair: men wil omzien naar elkaar. Zie ook fenomenen als zorgcoöperaties, energiecollectieven, glasvezelcoöperaties. We zitten in een transitiefase: de participatiesamenleving is er nog niet maar we zijn wel stappen op de weg ernaartoe aan het zetten.

Dynamiek in buurten zorgt er soms voor dat er enthousiast aan iets wordt begonnen maar een initiatief halverwege blijft steken, bv omdat er vroeg of laat toch professionals nodig zijn. Dat is jammer. We zien hierin een grote rol voor de gemeente weggelegd. We achten het van groot belang om de sociale structuren binnen de gemeente waar mogelijk te versterken. Niet bezuinigen maar versterken van de kracht van buurten, sport- en vrijetijdsverenigingen.

We verwachten ook in 2021 en 2022 met onze adviezen bij te dragen aan volwaardige en verantwoorde beleidsvorming en -uitvoering binnen het sociale domein van de gemeente De Bilt. En ook voor de ASD geldt hierbij als uitgangspunt – het kan niet genoeg benadrukt worden- “ Vertrouwen in plaats van wantrouwen in de burger/zorgvrager”.

Hans Voogt,
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein De Bilt

De Bilt, januari 2021

Voor meer informatie over de (adviezen van de) ASD zie www.asddebilt.nl

Werkplan 2021-2022 Adviesraad Sociaal Domein De Bilt

Dit werkplan is bestemd voor het college van burgemeester en wethouders, leden van de gemeenteraad, belangengroepen, burgers van de gemeente De Bilt en overige geïnteresseerden.

Inleiding

De Adviesraad Sociaal Domein De Bilt (ASD) is een politiek en bestuurlijk adviesorgaan voor advisering en belangenbehartiging op hoofdlijnen ten aanzien van alles wat te maken heeft met de Participatiewet, de Wet Jeugdzorg alsook de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Deze 3 wetten vormen samen het hart van het sociale domein in onze samenleving.

De Participatiewet gaat over bevorderen van deelname van zoveel mogelijk mensen - met en zonder arbeidsbeperking- aan de arbeidsmarkt.

De Wet Jeugdzorg gaat over kinderen van 0 tot 18 jaar die tijdelijk of langer ondersteuning nodig hebben bij het opgroeien.

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gaat over ondersteuning van mensen met een beperking (van welke aard dan ook) om hen zelfstandig te kunnen laten functioneren in de samenleving.

Veel activiteiten – denk aan aanbestedingen en inkoop zorg- binnen de gemeenten - vinden in verband met gewenste schaalgrootte alsook complexiteit in regionaal verband plaats.

De hoofdtaak van de ASD is het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan het college van B&W over alle beleidsvoornemens in het kader van bovenstaande wetten die samen een groot deel van het sociale domein vormen. We schromen niet om ook zelf een visiedocument op te stellen.

Om onze taken zo goed mogelijk te verrichten hebben we met enige regelmaat overleg met wethouders en betrokken beleidsambtenaren in het sociale domein, wonen we - soms regionale- bijeenkomsten bij, hebben we veelvuldig contact met maatschappelijke organisaties, (in) formele samenwerkingsverbanden en ook individuele burgers.

We gaan onderzoeken of we per buurt sleutelpersonen kunnen vinden die ons kunnen informeren over wat er speelt een buurt. Dit kan ook gekoppeld worden aan een actie: ASD de wijk in. Daarnaast willen we beter in beeld brengen wat relevante netwerken zijn. Daarbij wordt ook gedacht aan: MENS De Bilt, Dorpsraden, Wijkvereniging en andere georganiseerde verbanden in de kernen zoals de kerken.

We werken binnen de adviesraad met 4 domeingroepen die samen het gehele werkveld bestrijken:

- Domeingroep Inclusieve Samenleving (over alle wetten heen alsook VN-verdrag);
- Domeingroep Werk in Inkomen (Participatiewet);
- Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn (WMO);
- Domeingroep Jeugd (Jeugdwet).

Leden Adviesraad Sociaal Domein De Bilt

Hans Voogt	Voorzitter	Domeingroep Jeugd. Domein groep Inclusieve Samenleving
Ad van Zijl	Vicevoorzitter	Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn
Marijke Drieënhuizen	Secretaris	Domeingroep Werk en Inkomen
Bart van den Dolder	Penningmeester	
Kees Floor		Domeingroep Jeugd Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn
Tonny Bitter		Domeingroep Werk in Inkomen
Magda Pernet		
Carla Roosen		Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn
Daniëlle Jansen		Domeingroep Inclusieve Samenleving
Yvonne Wesselink		Domeingroep Inclusieve Samenleving Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn
Hanneke Toemen		Domeingroep Wonen, Zorg en Welzijn
Magda Pernet (lid sinds 1 december 2020)		

Domein Inclusieve samenleving

Inleiding

In 2020 is de inclusieve samenleving meer in de publiciteit geweest. Het wordt in theorie door beleidsmakers in toenemende mate omarmd. Ook in De Bilt zien we dit in beleidsstukken terug maar de vertaling naar de praktische vormgeving blijft achter. We hebben het over fysieke en niet-fysieke toegankelijkheid. Het VN-verdrag over gelijke rechten voor mensen met een beperking is het basisdocument van deze domeingroep.

Wij richten ons in eerste instantie op *toegankelijkheid (in de brede zin; dus ook de toegang tot begrijpelijke informatie en bejegening op niveau)*. Toegankelijkheid is de norm. Het streven is dat mensen met een beperking worden opgenomen in de samenleving en daaraan onbeperkt kunnen deelnemen. In een inclusieve samenleving hebben zij regie over hun eigen leven, doen zij mee op voet van gelijkheid, worden zij niet gediscrimineerd en hebben zij toegang tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking. De uitgangspunten van het verdrag zijn: autonomie, gelijkheid en participatie. Dit VN-verdrag leidt ons naar deze nieuwe norm.

Het onderwerp inclusieve samenleving komt ook terug in de volgende domeingroepen: Jeugd, Wonen, Zorg en Welzijn en Werk en Inkomen. Oftewel het totale werkkterrein van de ASD.

Voorgenomen activiteiten 2021-2022:

1. Actief bijhouden beleidsontwikkelingen VN-verdrag: in het bijzonder de vertaling hiervan binnen de gemeente De Bilt;
2. Goed contact onderhouden met betrokken ambtenaren wat betreft beleidsvoorbereiding en met wethouders ten aanzien van beleidsvoornemens/implementatie;
3. Deelnemen aan de werkgroep De Bilt voor Iedereen; In 2021 gaan we als lid van de werkgroep deelnemen aan het project La Plata en een project voor de inrichting van nieuwe speelplaatsen;
4. Rapporten VN-verdrag lezen: wat zijn de conclusies voor onze gemeente? Hoe wordt deze informatie door de gemeente gepubliceerd?
5. Communicatie door de gemeente – inclusief de kwaliteit van de website- kritisch volgen, rekening houdend met laaggeletterdheid en taalvaardigheid migranten. Dit is een punt uit de interne gemeentelijke Inclusie agenda. De gemeente is verplicht de website voldoende toegankelijk te maken. Is dat ook gelukt, staat dit vermeld op de website?
6. Uitzoeken wat er in andere kernen dan De Bilt speelt op het gebied van inclusie;
7. Bevorderen dat alle gemeentelijke openbare gebouwen toegankelijk zijn voor iedere inwoner van De Bilt. De komende verkiezingen leveren nu geen probleem meer op, dit n.a.v. gesprek met gemeente en adviezen na laatste verkiezingen;
8. Deelnemen aan het Verkeersplatform om (fysieke) belemmeringen en situaties tijdig aan de orde te kunnen stellen;
9. Aandacht blijven vragen voor openbare toiletten, b.v. centrum Bilthoven inclusief de Kwinkelier; dit afstemmen met de Maag-, Lever-, Darmstichting. Onderzoeken of alle bekende 'openbare' toiletten in de gemeente in de app "Hoge Nood" zijn opgenomen.
10. Toegankelijkheid nieuwe zwembad bewaken. De Biltse Sport Federatie (BSF) heeft een inventarisatie gemaakt van de ervaringen van gebruikers. Deze worden gekoppeld aan de

- bevindingen van een adviseur Toegankelijkheid. Deze schouw wordt na de lockdown uitgevoerd door Job Haug.
11. Toegankelijkheid overige sportparken n.a.v. actie/wedstrijd door de gemeente eerder dit jaar in de gaten houden. Dit in afstemming met de BSF en via de werkgroep De Bilt voor Iedereen.
  12. Aandacht voor en initiatieven ontwikkelen op de toenemende eenzaamheid door Corona van mensen met een beperking en de daaruit voortkomende geestelijke en financiële problemen.
  13. Lidmaatschap werkgroep De Bilt voor Iedereen verder vormgeven;
  14. Afstemming inclusieve samenleving met andere domeingroepen.
  15. Uitbreiding van de domeingroep realiseren.

Externe leden van de domeingroep: Wilma Dijkstra (ook lid werkgroep Toegankelijkheid en De Bilt voor Iedereen), Lilian Zawedde en Ineke Stienstra (alleen lid van de werkgroep De Bilt voor Iedereen).

Domein Werk en Inkomen (Participatiewet)

Inleiding

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen aan de samenleving deelneemt (participeert) en zoveel mogelijk in zijn eigen onderhoud voorziet. Het voornaamste doel van de wet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of daarbij te ondersteunen, bij voorkeur naar betaald werk.

Als iemand niet in staat is in zijn levensonderhoud te voorzien en geen aanspraak kan maken op een andere, voorliggende sociale zekerheidswet, dan kan er recht bestaan op bijstand. Dit is de tweede doelstelling van de Participatiewet en in de praktijk ligt hierop ook de nadruk. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het toepasselijke 'sociaal minimum' (artikel 7). Er bestaat alleen recht op bijstand voor zover er geen andere wettelijke regeling voorliggend is. De bijstand is namelijk het laatste vangnet.

De gemeente De Bilt werkt voor de uitwerking van de Participatiewet samen in ZOU verband in de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI). De wethouders zitten in het algemeen bestuur van deze organisatie. De uitvoering is ondergebracht bij de Regionale Sociale Dienst (RSD). De RSD houdt zich bezig met de uitvoering van de Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en aanpalende wetgeving.

De beleidsmatige aanpak is dus vooral een regionale zaak, de regio Zuid Oost Utrecht (ZOU). De gemeente De Bilt regelt een klein deel van de Participatiewet zelfstandig: het armoedebeleid.

Voorgenomen activiteiten 2021-2022

1. Nieuwe leden zowel intern als extern werven. Streven is minimaal 2 leden intern en 2 leden extern te hebben;
2. Omdat de twee leden van deze domeingroep eind 2021 de ASD verlaten wordt sterk ingezet op het opstellen van voldoende informatie voor nieuwe leden van deze werkgroep;
3. Deelnemen aan de Regionale Cliëntenraad Kromme Rijn Heuvelrug;
4. Contacten leggen met betrokken beleidsambtenaren.

Domein Wonen, Zorg en Welzijn (WMO)

Inleiding

In 2020 is de gemeente gestart met een participatieproject onder de inwoners van de Zes Kernen gestart onder de titel "Samen Werken aan Wonen". Hierdoor is de aandacht van de domeingroep m.n. op wonen gericht geweest.

Voor de jaren 2021 en 2022 wil de Domeingroep zich meer richten op Zorg en Welzijn.

Uitgangspunt is het inventariseren en stimuleren van laagdrempelige voorzieningen in de wijk. Buurtvoorzieningen, sociale activiteiten (koken, informatie-uitwisseling, zorg in de wijk, buurthuizen en ontmoetingsplaatsen) zijn voorbeelden van activiteiten die dicht in de buurt van mensen zijn georganiseerd.

De verwachting is dat deze voorzieningen waar mensen direct toegang tot hebben een bijdrage kunnen leveren aan beheersing van de zorgkosten. Investeren in welzijn spaart zorgkosten uit.

Voorgenomen activiteiten 2021 -2022

1. Adviseren aan College De Bilt over zorgzame wijken (en buurten) in de Zes Kernen van de gemeente. Hoe staat het ervoor, welke aandachtspunten signaleren we verder?
2. Stimuleren van heldere, samenhangende en toegankelijke communicatie naar betrokkenen. Indien er van burgers gevraagd wordt meer digitaal te communiceren dan moet de gemeente het voorbeeld geven met volledige, toegankelijke en begrijpelijke informatie;
3. De positie van mantelzorgers onder de aandacht brengen en waar mogelijk bevorderen dat zij hun (vaak zware) werk kunnen blijven doen, door formele en informele ondersteuning vanuit de gemeente;
4. Adviseren over zorg en huisvesting van mensen die zijn aangewezen op beschermd wonen en de maatschappelijke opvang;
5. Aandacht vragen voor welzijnsactiviteiten in de diverse kernen, m.n. nu er zware bezuinigingen door de gemeente worden uitgevoerd;
6. Adviseren met betrekking tot het langer zelfstandig wonen van ouderen. Niet alleen ouderen maar ook jongere generaties hierbij betrekken. Wat gaan zij in de toekomst doen, wat gaat er spelen voor hun ouders? Is hier voldoende aandacht voor in onze gemeente?
7. Meedenken over diversiteit in woonbehoeften bij strategische nieuwbouw en renovatie;
8. Aandacht vragen voor toegankelijkheid en gebruik van de publieke ruimte voor/door ouderen en kwetsbaren (veiligheid, inrichting, voorzieningen, OV);

9. Bespreking bevindingen Huisbezoeken 80/85-jarigen door vrijwilligers van MENS: uit verslagen uit eerdere jaren blijken de volgende thema's steeds weer relevant:
- De snel veranderende digitale wereld, kunnen ouderen dit bijhouden?
  - Zo lang mogelijk thuis blijven wonen, hoe realistisch is dit? Technische schouw hierover mogelijk combineren met onderzoek naar energiezuinig wonen? Oftewel BENG onderzoek naar energiezuinig wonen koppelen aan levensloopbestendig wonen. Wat gebeurt er op dit terrein?
  - Zijn er voldoende (publieke) voorzieningen voor iedereen? Zijn die ook (financieel) bereikbaar voor iedereen? Hoe functioneert de U-pas hierin? Buurtkamers, vervullen die in een behoefte in het kader van sociale cohesie en zijn die er voldoende?
  - De buitenruimte is een knelpunt voor veel ouderen in onze gemeente blijkt uit rapportages. Op welke manier kan de gemeente hier verbetering in brengen?

Domein Jeugd

Inleiding

De tekorten bij de gemeente ten aanzien van Jeugdhulp zijn aanzienlijk te weten 3 miljoen. Er wordt beleid geformuleerd om deze tekorten terug te dringen.

De volgende criteria/uitgangspunten zijn voor ons van belang in onze advisering in het domein Jeugdhulp:

- Corona maakt dat jongeren toenemende mate psychisch in de knel raken. Er zijn wachtlijsten jeugd GGZ.
- Toekomstperspectief voor jongeren door werkloosheid.
- Onderwijsachterstand bij jongeren. Voldoende stageplaatsen zijn hierbij van belang, zeker voor jongeren met een allochtone achtergrond. Zij moeten onevenredig veel moeite doen om een stageplaats te krijgen.
- Een gezin, één plan. Client centraal
- Jeugdigen zelf in het proces inschakelen
- Positie van Ouders, Pleegouders en Cliënten versterken
- Leefwereld versus systeemwereld. Eenvoudige processen voor eenvoudige vragen
- Samenhang tussen aanbieders verbeteren, vooral t.a.v. complexe hulpvragen
- Positie van de huisarts in de keten
- Samenwerking Jeugdhulp met Onderwijs
- Inzicht in het aantal thuiszitters en effectiviteit doorbraakteam monitoren
- Ouders en Jeugdigen benaderen vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen

Voorgenomen activiteiten 2021-2022

1. Inkoopproces gemeenten in Zuid Oost Utrecht (ZOU) verband met zorgaanbieders actief volgen en adviseren o.a. door zitting te hebben en te continueren in Zorg aan Tafel ZOU alsook actieve deelname in Januari 2021 aan inkoop Jeugdhulp verblijf;
2. Stimuleren dat ZOU adviesraden jeugdhulp hun krachten bundelen en actief deelnemen aan het inkoopproces. Dit is door corona in 2020 niet mogelijk gebleken. Hopelijk is dit in de loop van 2021 weer mogelijk;
3. Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is vanaf 2021 geïntegreerd in Mens. Dit actief volgen. Attent zijn op bezuinigingen die uitvoering van voorgenomen beleid in de weg staan, zoals versterking Diagnostisch Team, Keten met artsen en scholen;
4. Stimuleren dat de toegang tot en positie van het CJG ten opzichte van belangrijke verwijzers/ketenpartners als huisartsen en scholen versterkt wordt, omdat een intensievere samenwerking tussen de ketenpartners kan leiden tot verbetering van indicering en begeleiding dan wel behandeling van de jeugdige;
5. Corona maakt dat jongeren toenemend psychisch in de knel raken. Dit kan leiden tot groeiende wachtlijsten jeugd GGZ. Actief beleid bevorderen ten aanzien van verkleinen wachtlijsten en preventie;
6. Actief bezig zijn in advisering naar gemeente/ZOU t.a.v. Het voorkomen van onderwijsachterstand bij jongeren. Benadrukken van het belang van stageplaatsen;
- 7: Actief bezig zijn in advisering naar gemeente/ZOU t.a.v. toekomstperspectief voor jongeren door bestrijden van werkloosheid.

Tenslotte:

Een belangrijke les van het afgelopen jaar voor overheden en uitvoerders: **Vertrouwen In plaats van wantrouwen dient in contact met de burger/zorgvrager/ouder/jeugdige het uitgangspunt te zijn.**